

Motion till riksdagen

1986/87:Jo212

Arne Kjörnsberg och Lahja Exner (s)

Stöd till alternativ odling inom jordbruket

Under senare år har jordbruket och dess problem ställts i debattens centrum. Många konsumenter är inte nöjda med jordbruksprodukternas kvalitet. Konsistens, smak och tillagningsegenskaper har inte sällan brister.

Fler och fler känner också oro inför den mängd kemikalier som tillförs livsmedlen i hela produktionskedjan. Bevisen om eventuella restsubstansers farlighet är få, men diskussionen om effekterna av kontinuerligt tillförda låga doser inger ändå en viss osäkerhet. Kemikaliernas negativa effekter på miljön är bättre klarlagda. Vi får läckage av konstgödselämnen till vattendrag och havsområden. Kemiska bekämpningsmedel har hittats i oroande mängder i vattendrag och man kan dra slutsatsen att dessa medel sannolikt också når grundvattnet. Kemikaliejordbruket urlakar också jorden på mikroorganismer, vilket på lång sikt påverkar multhalten. Utöver dessa miljöproblem har vi också fått ett betydande överskott av jordbruksprodukter.

I detta perspektiv blir behovet av en omställning av jordbruksproduktionen tydligt. I en sådan omställning bör den s. k. alternativodlingen, odling utan konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel, få en viktig roll.

Allteftersom denna odlingsform har utvecklats under senare år, har det visat sig att den inte behöver spegla den marginella form som många hitintills velat ge den. Det är möjligt att driva stora jordbruk "alternativt". Det finns mekaniska metoder att ersätta kemikalierna med, som ett komplement till växtföljder och resistent grödor. Det stora överskottet, som kostar miljardbelopp och som ytterst belastar konsumenterna, öppnar också möjligheter för alternativjordbruket. Detta, som är mindre intensivt, kräver en något större areal för att ge samma avkastning som dagens jordbruk.

För att underlätta och påskynda utvecklingen av alternativjordbruket är det mycket angeläget att finna former för ett effektivt stöd. Speciellt omställningstiden, de första fem åren, är ekonomiskt betungande för odlaren. Det tar tid för jorden att anpassa sig till en kemikaliefri odling. Till den pågående diskussionen om stödformerna till kemikaliefri odling, där kvalitetsbetalning och arealbidrag står som alternativ till dagens prisstöd, bör också läggas behovet av ett särskilt omställningsbidrag till alternativ odling.

Ytterligare ett stöd till denna form av odling vore att undanta denna från kravet att betala förmalningsavgift när spannmålen levereras till kvarnarna. Avgiften betalas i dag till statens jordbruksnämnd, som sedan använder den för att subventionera exporten av spannmålsöverskottet. Eftersom alternativjordbruket knappast bidrar till överskottet vore det rimligt att denna odling ej belastades med avgifter för detta.

Intresset för att utveckla alternativjordbruket samt avstå från kemikalier även i samband med annan markanvändning – skötsel av allmänna platser, trädgårdar, idrottsanläggningar och skogsmark osv. – har visat sig särskilt stort i vissa kommuner. Det är viktigt att på alla sätt stödja en sådan utveckling. Under föregående år fick Övertorneå ett särskilt statligt stöd som ekokommun. Det är angeläget att regeringen studerar möjligheten, att även i fortsättningen stimulera utvecklingen av "miljökommuner".

Utbildningen i alternativ odling är för närvarande mycket bristfällig. Detta trots att kunskaperna om denna form av odling är gamla och väl kända. Inte ens vid nystartande av lantbruksundervisning är man uppmärksam på detta behov utan satsar ensidigt på den traditionella odlingen. Det är högst angeläget att regeringen vidtar åtgärder för att stärka utbildningen i ett kemikaliefritt jordbruk. Under föregående år anslogs 5 milj. kr. till lantbruksnämnderna för vidgad rådgivning. En fortsatt satsning på lantbruksnämnderna och lantbruksskolorna är viktig.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om stöd till s. k. alternativodling.

Stockholm den 23 januari 1987

Arne Kjörnsberg (s)

Lahja Exner (s)